

Celem projektu jest zbadanie toku rozwoju oraz konsekwencji wynikających z zaistnienia zjawiska określanego jako zwrot urbanistyczny w fantasy. Zwrot ten polegał na wzroście znaczenia miejskości: wcześniej fantasy była kojarzona przede wszystkim ze scenerią para-średniowieczną, w której główną rolę jako arena przygód bohaterów odgrywały przestrzenie niezamieszkałe, natomiast począwszy od lat 80. dwudziestego wieku zaczęło powstawać coraz więcej tekstów, których akcja koncentrowała się w obszarach metropolitalnych – a także dla których miejskość stanowiła przedmiot zainteresowania. Z perspektywy współczesnej zjawisko to można już zidentyfikować jako wyraźną i istotną zmianę, która dała początek obecnie rozległemu nurtowi fantasy miejskiej. Jej gruntowne przeanalizowanie jest szczególnie istotne ze względu na prominentną rolę fantastyki w ogóle, w tym fantasy, w obecnej kulturze popularnej (a także wagę światotwórstwa w jej obrębie i miasta jako przestrzeni analizy ważnych zjawisk współczesności).

Projekt opiera się na hipotezie, że ta zmiana światotwórcza jest nie tylko kwestią estetyczną, ale też niesie ze sobą konsekwencje dla znaczeń i światopoglądów wpisanych w teksty fantasy, oraz że miejska fantasy może oferować nowe, specyficzne środki wyrazu (zwłaszcza doświadczenia miejskiego). Przedmiotem badań w projekcie będą teksty fantasy, w których głównym lub jedynym miejscem akcji jest miasto, należące do różnych mediów – literatury, serialu, filmu, gier – ponieważ we wszystkich nich można odnaleźć przykłady prac kluczowych dla zwrotu. Pierwszy etap projektu będzie skupiał się na opracowaniu historii zwrotu: sprawdzeniu, czy inspiracje dla niego można odnaleźć we wcześniejszych kreacjach miast w fantasy; zidentyfikowaniu najważniejszych tekstów inicjujących zwrot i wskazanie głównych różnic między światami narracji w ich obrębie a tymi dominującymi uprzednio; opisanie rozwoju poszczególnych konwencji i kluczowych motywów fantasy miejskiej. Następnie analizie i interpretacji poddane zostaną sposoby konstruowania przestrzeni w tekstach należących do zwrotu, ze szczególnym uwzględnieniem pytań o to, na ile miejskość jest w nich tematem, co może umożliwiać wykorzystywanie wizerunków konkretnych miast ze świata rzeczywistego (w przypadkach, w których ma ono miejsce), i jak korespondują one z miastami w całości fantastycznymi, a także o rolę fantastycznych sposobów interakcji z przestrzenią. Kolejnym zagadnieniem będzie konstruowana w nurcie przestrzeni społeczna: kwestie tożsamości (genderowych, etnicznych, klasowych) bohaterów, pozycji istot fantastycznych (zwłaszcza w kontekście różnego typu kodowania za ich pośrednictwem grup mniejszościowych), obecności postaci wykluczonych, a także struktur społecznych. Wreszcie, zanalizowane zostaną specyficzne relacje bohaterów miejskiej fantasy z zamieszkiwanymi przez nich miejscami, ze szczególnym uwzględnieniem pytań o zaangażowanie jednostek w życie miasta i osobistą za nie odpowiedzialność, wyjątkowe pozycje bądź przeciętność protagonistów, kwestie władzy nad miastem i prawa do niego.

Spodziewanym efektem projektu jest stworzenie kompleksowego omówienia zwrotu. Zanalizowana zostanie obszerna pula należących do niego tekstów, co samo w sobie uzupełni istniejącą lukę w badaniach nad fantasy, przede wszystkim jednak posłuży do sformułowania konkluzji dotyczących całości miejskiej fantasy, zmiany wnoszonej przez jej zaistnienie do gatunku, a także jej własnych specyficznych właściwości.